

**Національний університет біоресурсів і природокористування
України**

**Факультет захисту рослин, біотехнології та екології
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю**

Методичні вказівки

**щодо написання курсової роботи з дисципліни
«Оцінка впливу на довкілля»
для студентів другого (магістерського) рівня освіти
спеціальності 101 «Екологія»
освітньо-професійної програми «Екологія та охорона
навколишнього середовища»**

Київ – 2025

УДК 504: 621

Дана методична розробка містить методичні вказівки щодо написання курсової роботи з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» для студентів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища»

Рекомендовано вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології НУБіП України, протокол від 20 лютого 2025 р. №_7_.

Рецензенти:

Сербенюк Г.А., канд.с.-г. наук, доцент кафедри екології агросфери та екологічного контролю Національного університету біоресурсів і природокористування України

Ракоїд О.О., канд.с.-г.наук, доцент кафедри загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності Національного університету біоресурсів і природокористування України

Навчально-методичне видання

Методичні вказівки щодо написання курсової роботи з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» для студентів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища»

Укладач: Паламарчук Світлана Петрівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології агросфери та екологічного контролю

© НУБіП України, 2025 р.

© Паламарчук С.П., 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	13
ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ	19
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ	21
ДОДАТКИ.....	23
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	34

ВСТУП

«Оцінка впливу на довкілля (ОВД)» призначена для виявлення характеру, інтенсивності і ступеня небезпеки впливу будь-якого виду планованої господарської діяльності на стан довкілля і здоров'я населення.

Вплив на довкілля – будь-які наслідки планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи сукупності цих факторів, а також наслідки для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» є правові та організаційні засади здійснення оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Завданням дисципліни є вивчення організаційно-правових основ процедури оцінки впливу на довкілля в Україні; аналіз та прогноз наслідків потенційного впливу техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля, розробка програм після проектного моніторингу провадження господарської діяльності.

Науковий рівень курсової роботи, грамотність викладу, правильність оформлення, вміння здобувача вищої освіти в процесі захисту обґрунтувати і довести правомірність викладених у роботі думок, висновки свідчитимуть про рівень володіння матеріалом.

Здобувачі вищої освіти обирають одну із запропонованих тем курсових робіт із додатку або погоджують з викладачем власну тему

курсoвoї роботи. Робота над курсoвoю робoтoю передбачає викoнання у встановлені викладачем терміни таких етапів: узгодження теми та отримання завдання до курсoвoї роботи, підбір та аналіз літературних джерел, розробка та проведення аналізу по заданій тематиці, оформлення звітної документації, захист курсoвoї роботи. Після завершення оформлення курсoвoї роботи здобувач вищої освіти повинен здати її керівнику у друкованому вигляді.

Підчас захисту курсoвoї роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати основні рішення та розробки, викoнані ним самостійно, обґрунтувати їх. Загальна оцінка за курсoву роботу включає оцінку повноти розкриття обраної теми, уміння аналізувати, та робити висновки; дотримання методичних вимог та культури мови написання роботи; якість оформлення курсoвoї роботи, акуратність та дотримання графіку написання.

Вивчення дисципліни сприяє досягненню таких програмних результатів навчання (ПРН) як:

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проєктів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проєктування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

ПР21. Вміти оцінювати особливості функціонування екосистем за умов помірного та екстремального антропогенного тиску та розробляти прогнози, заходи і засоби його зниження.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОБСЯГУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – це обов’язкова складова частини процесу науково-методичної й професійної самостійної підготовки студента. Вона дає змогу перевірити теоретичну і практичну підготовку майбутнього фахівця, його вміння працювати з літературними джерелами, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати практичний та науковий досвід, проводити моніторингові екологічні дослідження під керівництвом викладача. Підготовка таких робіт надає змогу студентам: систематизувати здобуті теоретичні знання, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв’язання певної екологічної проблеми.

Робота має бути виконана державною мовою, окрім списку використаних джерел, які записують мовою видання. Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу.

Склад і обсяг курсової роботи визначаються керівником роботи і може змінюватися залежно від індивідуального завдання за згодою здобувача вищої освіти та керівника.

Опрацювання теоретичного матеріалу повинно проводитись на досить високому науковому рівні з використанням елементів аналізу тощо. Проведення, у випадку необхідності, експериментальних досліджень повинно супроводжуватись відповідними обґрунтуваннями та аналізом. Окремі частини роботи повинні бути логічно пов'язані між собою і спрямовані на досягнення мети досліджень.

Текст курсової роботи повинен бути викладений у лаконічному та обґрунтованому стилі.

Структура роботи:

титульний аркуш (додаток Б);

анотація (додаток В);

зміст (додаток Г);

вступ;

основна частина;

висновки;

список використаної літератури (додаток Д);

додатки (при необхідності).

Титульний аркуш. Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і містить інформацію, яка відображається в додатку Б.

Анотація. Анотація має бути розміщена безпосередньо за титульним аркушем, починаючи з нової сторінки. Повинна мати відповідний заголовок (АНОТАЦІЯ), виконаний великими літерами посередині першого рядка сторінки. Після заголовку залишають один вільний рядок.

Анотація повинна містити:

- відомості про обсяг курсової роботи, кількість розділів роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків та джерел літератури згідно з переліком посилань (усі відомості наводять, включаючи дані додатків);
- текст анотації повинен містити наступну інформацію, подану у такій послідовності: об'єкт дослідження, мета роботи та основні завдання.

Анотацію виконують обсягом не більше 200 слів і, щоб вона поміщалася на одній сторінці формату А4. Ключові слова розміщують після тексту анотації. Їх перелік повинен складати від 5 до 15 слів (словосполучень), надрукованих у називному відмінку, курсивом, в рядок через кому. Зразок подання анотації у додатку В.

Зміст. Зміст розташовують безпосередньо після анотації, починаючи з нової сторінки. Зміст ілюструє структуру роботи і містить перелік таких структурних елементів:

- вступ;
- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) суті роботи;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (при необхідності).

До змісту включають номери сторінок, які містять початок матеріалу. Зміст за нумерацією є третьою сторінкою. З даного аркуша проставляються номери сторінок.

До змісту включаються всі заголовки і підзаголовки, які слідують після змісту так, як вони подані в тексті, а також всі додатки. Назви заголовків змісту повинні однозначно відповідати назвам заголовків курсової роботи за текстом. Нумерація сторінок повинна бути наскрізною. Структура змісту курсової роботи наведена в додатку Г.

Вступ. Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження, актуальність проблеми, що досліджувалась. Вступ розміщують з нової пронумерованої сторінки з заголовком посередині аркуша великими літерами з більш високою насиченістю (жирністю) шрифту. Текст вступу повинен бути коротким. У вступі і далі за текстом не дозволяється використовувати скорочені слова, терміни, крім загальноприйнятих.

Обсяг вступу не повинен перевищувати 2 сторінки. Посилання на літературні джерела у вступі не обов'язкові.

Основна частина. Основна частина повинна чітко відповідати назві розділів і підрозділів, тобто розкривати суть їх назви, подаючи всебічний та об'єктивний аналіз фактичного матеріалу, який був зібраний, систематизувати та узагальнювати результати досліджень. Назви розділів

подавати великими літерами, напівжирним шрифтом. Наприкінці кожного розділу автор може робити стислі підсумки.

У тексті обов'язково повинні бути посилання на першоджерела, які друкуються у дужках і тільки після дужок ставиться крапка.

В першому розділі курсової роботи здобувач вищої освіти повинен стисло висвітлити екологічні проблеми забруднення навколишнього середовища, що спричинюються діяльністю досліджуваної галузі та можливі шляхи їх покращення, проаналізувавши огляд літературних джерел. Найбільш вдалим викладом матеріалу цього розділу слід вважати такий, за якого подається історія і сучасний стан розвитку питання, що вивчається. Інколи у літературі трапляються різні думки з одного й того самого питання, неоднозначні тлумачення одержаних результатів, протилежні висновки тощо. У такому разі матеріал краще подавати в дискусійному плані, супроводжуючи думки різних дослідників власними коментарями.

Текст даного розділу повинен мати посилання на опрацьовані роботи, які позначають порядковим номером джерела, розташованого в списку використаної літератури, що подається в кінці курсової роботи. Найзручнішим вважають посилання після висловленої думки на номер джерела (у дужках), де цю думку відображено. Якщо даної думки дотримуються кілька авторів, то джерела розміщують у хронологічному порядку, беручи їх номери у загальні дужки, наприклад (3, 5, 17).

У другому розділі курсової роботи необхідно здійснити характеристику досліджуваної планової діяльності та аналіз її впливу на довкілля, висвітлюючи такі підрозділи:

1. «Опис планової діяльності», у якому:

- ✓ представити матеріали щодо фізико-географічно розташування чи розміщення об'єкта проектування;
- ✓ зазначити основні напрями діяльності;

✓ надати опис характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і основних робіт про впровадження планованої діяльності;

✓ надати опис основних характеристик планованої діяльності, які планується використовувати (відомості щодо виробничої програми та технологічного устаткування);

✓ представити оцінку за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності.

1. «Опис виправданих альтернатив планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків» необхідно:

✓ розглянути можливі варіанти територіальних (географічних) чи технологічних альтернатив щодо здійснення планової діяльності;

✓ встановити, яка з альтернатив є пріоритетним варіантом реалізації планованої господарської діяльності.

2. «Опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без здійснення планованої діяльності» необхідно здійснити аналіз:

- природних компонентів і об'єктів, включаючи існуючий рівень їх забруднення;
- природні та інші обмеження у використанні земельної ділянки;
- природно-ресурсний потенціал, природокористування;
- соціально-економічні умови, в тому числі здоров'я населення.

Існуючий стан компонентів природного середовища розглядається як вихідний до початку реалізації планованої діяльності, що необхідно для визначення внеску джерел шкідливого впливу об'єкта планованої діяльності

в процесі експлуатації на стан (зміну) природного середовища, а також організації, при необхідності, після проектного моніторингу.

3. «Опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів» розглядають ймовірність виникнення негативних впливів на довкілля та здоров'я людини.

4. «Опис та оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності» необхідно розглянути наступне:

- вплив при виконанні підготовчих, будівельних робіт та провадження планованої діяльності, включаючи (за потреби) роботи з демонтажу після завершення такої діяльності;

- вплив при використанні у процесі провадження планованої діяльності природних ресурсів, зокрема земель, ґрунтів, води та біорізноманіття;

- опис можливих викидів та скидів забруднюючих речовин, шумове, вібраційне, світлове, теплове та радіаційне забруднення, випромінення та інші фактори впливу, а також здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

- оцінка ризиків для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій;

- опис кумулятивного впливу інших наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності, з урахуванням усіх існуючих екологічних проблем, пов'язаних з територіями, які мають особливе природоохоронне значення, на які може поширитися вплив або на яких може здійснюватися використання природних ресурсів;

- вплив планованої діяльності на клімат, у тому числі характер і масштаби викидів парникових газів, та чутливість діяльності до змін клімату;

– вплив планованої діяльності зумовлений технологією і речовинами, що використовуються.

5. «Опис методів прогнозування, що використовувались для оцінки впливів на довкілля, та припущень, покладених у основу прогнозування, а також дані про стан довкілля, що використовувались» необхідно навести опис методів, що використовувались для оцінки впливів на довкілля.

6. «Опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення та усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів» в даному підрозділі розглядається можливість використання комплексу ресурсозберігаючих, захисних, відновлювальних, компенсаційних та охоронних заходів для забезпечення нормативного стану довкілля, запобігання появі і розвитку небажаних процесів і явищ.

7. «Опис очікуваного значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля, зумовленого вразливістю проекту до ризиків надзвичайних ситуацій, заходів запобігання чи пом'якшення впливу надзвичайних ситуацій на довкілля та заходів реагування на надзвичайні ситуації» наводиться перелік заходів, що сприятимуть уникненню значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля та виникнення надзвичайних ситуацій та аварій на підприємстві.

8. «Визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля» перераховують всі труднощі, що виникали під час здійснення робіт з оцінки впливу на довкілля планової діяльності.

9. «Зауваження і пропозиції громадськості до планової діяльності» наводяться всі види пропозицій та зауважень громадськості щодо здійснення планової діяльності під час громадських слухань.

10. «Стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу

на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів після проектного моніторингу» пропонується комплексна програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності.

11. «Резюме нетехнічного характеру інформації» наводиться стисла характеристика впливу планової діяльності на довкілля не для фахівців екологічного профілю.

У **третьому розділі** курсової роботи необхідно здійснити оцінку антропогенного впливу досліджуваної планової діяльності на стан об'єктів довкілля за найбільш поширеними її забруднювачами. У даному розділі здобувач вищої освіти повинен здійснити відповідні розрахунки.

Висновки. Висновки оформляють з нової пронумерованої сторінки із заголовком посередині аркуша великими буквами більш високої насиченості. У цьому розділі у максимально лаконічній формі наводять перелік основних висновків, отриманих при виконанні роботи, наукове значення результатів досліджень.

Список використаних джерел. Список використаних джерел розміщують на окремому аркуші. Бібліографічні описи у списку джерел розміщують у порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку. Оформлення літературних джерел здійснюється згідно додатку Д.

Додатки. Додатки можуть включати таблиці, діаграми, карти, ілюстрації, конкретні розробки автора та інші матеріали, які доповнюють роботу.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оформлення курсової роботи здійснюється згідно з державним стандартом України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Невідповідність в оформленні курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи, а через значні відхилення робота може бути взагалі недопущена до захисту. Тому оформленню роботи приділяють особливу увагу.

Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, формує вимогливість до себе, прищеплює певні навички до проведення наукового дослідження, що буде йому корисним під час виконання випускної кваліфікаційної роботи.

Текст та заголовки

Текст друкують із однієї сторони стандартного аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм); комп'ютерний набір – 14 кегль, 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman; розмір берегів (полів): ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. Допускається розміщувати таблиці та інші ілюстративні матеріали на аркушах формату А3 (не більше 40 рядків на сторінку).

Допускається вписувати у друкований текст окремі іншомовні слова, формули, умовні позначення чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору. При цьому щільність вписаного тексту має бути наближеною до щільності основного тексту.

Заголовки структурних частин курсової роботи: "ЗМІСТ", "ВСТУП", «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», друкують великими літерами симетрично до тексту (формат абзац «по центру»). Заголовки пунктів (окремих питань, що виділяються в межах розділів) друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Відстань між заголовком та текстом має дорівнювати 3 інтервалам в основному тексті (що відповідає двом пропущеним абзацам при комп'ютерному наборі тексту з міжрядковим інтервалом 1,5). Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нової сторінки.

Курсова робота обов'язково повинна мати палітурку, яка може бути м'якою.

Нумерація сторінок та структурних частин роботи

Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка, яку включають до загальної нумерації сторінок і на якій номер сторінки не ставлять. Зміст, що розміщують після титульної сторінки, нумерують як другу сторінку. Нумерація без крапки після неї проставляється у правому верхньому куті подальших сторінок.

ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи. Номер розділу ставиться після слів "РОЗДІЛ". Пункти нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер пункту, між якими ставлять крапку: наприклад, "1.2" (другий пункт першого розділу).

Ілюстрації і таблиці

Ілюстрації (схеми, графіки тощо) і таблиці подають безпосередньо після посилання на них у тексті, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони містяться на окремих сторінках, їх включають до загальної нумерації сторінок. На всі ілюстрації і таблиці повинні бути посилання у тексті.

Ілюстрації позначають словом "Рис.", і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку: наприклад, "Рис. 1.2" (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Кількість ілюстрацій у курсовій роботі визначається її змістом і доцільністю для надання тексту зрозумілості та конкретності.

Цифровий матеріал в курсовій роботі, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту (див. додаток Б). Назву і слово "Таблиця" починають із великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовки граф таблиці починаються з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо складають одне речення із заголовком, і з великих – якщо вони є самостійними.

Таблицю розміщують у тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту тексту або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Таблиці нумерують послідовно у межах розділу (за винятком тих таблиць, що розміщені в додатках). У правому верхньому куті розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку: наприклад, "Таблиця 2.3" (третя таблиця другого розділу), нижче вказується назва таблиці.

У разі переносу таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишуть, наприклад: "Продовження табл. 2.3".

У таблицях слід обов'язково зазначають одиниці виміру показників. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, їх наводять у заголовку. Одиниці виміру мають відповідати стандартам. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. У випадку відсутності даних в окремих комірках таблиці треба або ставити прочерк (якщо значення дорівнює нулю), або ставити символ «×» (якщо наявність даних є неможливою).

Формули

Рекомендується здійснювати комп'ютерний набір формул з використанням редактора формул (наприклад, Microsoft Equation) таким чином, щоб розмір основних символів відповідав розміру шрифту тексту курсової роботи.

Формули в курсовій роботі нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового, номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега сторінки в одному рядку з формулою в круглих дужках, наприклад: "(1.1)" – перша формула третього розділу.

Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах розміщують безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі, та кожне з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Формули слід розміщувати у тексті на окремому рядку, залишаючи вище і нижче не менше одного вільного рядка. Наприклад, екологічну стабільність території визначають за коефіцієнтом екологічної стабільності території (Кес) та розраховують за формулою:

$$K_{ec} = \frac{\sum_{i=1}^n S_i K_i}{\sum_{i=1}^n S_i} \quad (1.1)$$

де: K_i – коефіцієнт екологічних властивостей угідь i -виду

S_i – площа угіддя i -виду, га

Якщо формула не вміщується на один рядок, її переносять на наступний рядок після знака рівності (=) або після знаків: плюс (+), мінус (–), множення ($\times$) і ділення (:).

Додатки

На додатки, які містяться у курсовій роботі, мають бути посилання у текстовій частині роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований у верхній частині сторінки маленькими літерами з першої великої літери симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком маленькими літерами з першої великої друкується слово “Додаток” і велика літера, що

позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Список використаних джерел

У списку використаних джерел наукові праці та інші джерела записують тією мовою, якою вони видані.

Список використаних джерел в курсовій роботі пропонується розміщувати у такій послідовності:

а) закони України та інші нормативні акти, згруповані за видавниками залежно від їх рангу і розміщені у хронологічному порядку;

б) книги (монографії, підручники, посібники), брошури та навчально-методичні видання за українською абеткою;

в) складові частини книг, брошур, навчально-методичних видань, журнальні та газетні статті, тези доповідей тощо за українською абеткою;

г) внутрішні документи підприємства-об'єкта, які використовувались в процесі виконання роботи, у хронологічному порядку (за умови, що їх повний текст не наводився у додатках);

д) іншомовні джерела за латинською абеткою, крім випадку джерел, виданих мовою з особливою графікою (арабською, вірменською, грузинською, єврейською, китайською, японською тощо), які розміщуються в кінці цього блоку у довільній послідовності;

е) електронні джерела інформації у довільній послідовності.

Список використаних джерел оформлюють відповідно до вимог державних стандартів:

✓ ДСТУ 8302:2015: Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

✓ ДСТУ 3582:2013: Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила.

Також для оформлення бібліографічного опису можна скористатися онлайн платформами, наприклад: <https://vak.in.ua/form/>.

Приклади оформлення опису окремих видів використаних джерел наводяться у додатку В.

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студент виконує курсову роботу і подає її на кафедру науковому керівникові в термін, передбачений графіком навчального процесу, але не пізніше 5 днів до захисту.

Науковий керівник перевіряє роботу і надає рецензію. Якщо матеріал не відповідає темі, завданню та вимогам до курсової роботи, науковий керівник повертає роботу з позначкою “на доопрацювання” із зауваженнями, які вказуються за текстом роботи або на окремому аркуші, без оформлення остаточної письмової рецензії.

В цьому випадку науковий керівник не допускає студента до захисту та встановлює строки усунення недоліків. Тільки після доопрацювання з урахуванням зауважень науковий керівник пише рецензію і допускає роботу до захисту.

Під час захисту курсової роботи студент повинен доповісти про результати дослідження за обраною темою, продемонструвати вміння чітко викладати власні думки, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання членів комісії.

Оцінювання курсової роботи здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» по 100-бальній шкалі (табл. 1).

1 – Оцінювання та критерії зарахування курсової роботи

Оцінка	Бали	Критерії
відмінно	90-100	завдання на курсову роботу повністю виконано, отримано позитивну рецензію наукового керівника, послідовна та логічна доповідь про результати роботи під час захисту, продемонстровано глибокі знання із досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки, доповідь супроводжено змістовними ілюстративними матеріалами, дано вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання членів комісії.
добре	74-89	повністю виконано завдання на курсову роботу, отримано позитивну рецензію наукового керівника з окремими несуттєвими зауваженнями, достатньо змістовно зроблено доповідь про результати роботи під час захисту, доповідь доповнена ілюстративними матеріалами, в цілому аргументовано і без суттєвих помилок дано відповідь на запитання членів комісії.
задовільно	60-73	курсору роботу виконано відповідно до завдання, але з окремими недоліками, висвітленими у рецензії, зроблено доповідь про результати роботи під час захисту, продемонстровано недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, доповідь не супроводжена ілюстративними матеріалами, неповно або недостатньо аргументовано дано відповідь на запитання членів комісії, припущено окремі помилки у своїх відповідях.
незадовільно	0-59	курсору роботу виконано з порушеннями завдання або з суттєвими недоліками змісту та оформлення, продемонстровано недостатні знання із досліджуваної теми, припущено грубі помилки у відповідях (або зовсім не дано відповіді) на запитання членів комісії.

У випадку, якщо студент не захистив курсову роботу, він вважається не атестованим з даної дисципліни і не допускається до іспиту.

Захищені курсові роботи передають на кафедру, де вони зберігаються впродовж встановленого строку, після якого знищуються, згідно з вимогами до такого виду документів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції тваринницького комплексу.
2. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції птахофабрики.
3. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції м'ясокомбінату.
4. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції молокозаводу.
5. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції цукрового заводу.
6. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції спиртозаводу.
7. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції олійного заводу.
8. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції каналізаційних систем і очисних споруд.
9. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції АЕС.
10. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції ТЕЦ.
11. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції ГЕС.
12. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства з обробки, знешкодження та утилізації всіх видів промислових і побутових відходів.
13. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції АЗС.
14. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції заводу з добування та

переробки природного газу.

15. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства з виробництва засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив.
16. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції заводу текстильного виробництва.
17. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства чорної металургії.
18. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства кольорової металургії.
19. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства вугільної промисловості.
20. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства гірничодобувної промисловості.
21. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції заводу з видобування і переробки торфу.
22. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства з виробництва будівельних матеріалів (цементу, асфальтобетону, азбесту, скла).
23. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства целюлозно-паперової промисловості.
24. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції підприємства з хімічної переробки деревини, виробництва деревостружкових і деревоволокнистих плит та таке ін.
25. Оцінка впливу на довкілля при здійсненні планової діяльності щодо проектування, будівництва чи реконструкції автомобільних магістралей.

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування
України
Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології
Кафедра екології агросфери та екологічного контролю

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни **«Оцінка впливу на довкілля»**

на тему _____
_____

Виконав (ла): студент(ка) __ курсу
ОПП «Екологія та охорона навколишнього
середовища»

_____
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Перевірив:
науковий керівник

_____
(науковий ступінь, посада, прізвище та ініціали)

Київ 202_

Додаток Б. Приклад оформлення анотації

АНОТАЦІЯ

Курсова робота написана на 35 сторінках машинописного тексту. Складається із 3 розділів, вступу, висновку та списку використаних літературних джерел (15). Містить 2 рисунки, 4 таблиці та 2 додатки.

Об'єктом дослідження курсової роботи є оцінка впливу на довкілля планової діяльності ТзОВ «МП «Плай» при реконструкції очисного обладнання у с. Підберізці Пустомитівського району Львівської області.

Мета роботи: вивчити можливі негативні впливи планової діяльності на стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення даного регіону.

Завдання роботи:

- виокремити основні екологічні проблеми щодо забруднення довкілля, що виникають в результаті діяльності м'ясопереробних підприємств;
- навести можливі шляхи зниження даного забруднення;
- охарактеризувати досліджувану планову діяльність;
- здійснити аналіз впливу досліджуваної планової діяльності на стан об'єктів довкілля;
- надати оцінку антропогенного впливу скидів планової діяльності ТзОВ «МП «Плай» на стан водних об'єктів у зоні його функціонування.

Ключові слова: м'ясопереробне підприємство, стічні води, домішки, осад, забруднення, оцінка впливу на довкілля, очисні споруди

Додаток В. Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

Вступ.....	X
Розділ 1. Екологічні проблеми забруднення навколишнього середовища в результаті діяльності м'ясопереробних підприємств та основні шляхи їх вирішення.....	X
Розділ 2. Характеристика планової діяльності ТзОВ «МП «Плай»» та аналіз її впливу на довкілля.....	X
2.1. Опис планової діяльності.....	X
2.2. Опис виправданих альтернатив планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків.....	X
2.3. Опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без здійснення планованої діяльності	X
2.4. Опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів	X
2.5. Опис та оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності....	X
2.6. Опис методів прогнозування, що використовувались для оцінки впливів на довкілля, та припущень, покладених у основу прогнозування, а також дані про стан довкілля, що використовувались.....	X
2.7. Опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення та усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів	X
2.8. Опис очікуваного значного негативного впливу планованої діяльності на довкілля, зумовленого вразливістю проекту до ризиків надзвичайних ситуацій, заходів запобігання чи пом'якшення впливу надзвичайних ситуацій на довкілля та заходів реагування на надзвичайні ситуації.....	X
2.9. Визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля.....	X
2.10. Зауваження і пропозиції громадськості до планової діяльності.....	X
2.11. Стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, а також (за потреби) планів після проектного моніторингу	X
2.12. Резюме нетехнічного характеру інформації.....	X
Розділ 3. Оцінка впливу стічних вод ТзОВ «МП «Плай»» на стан водних об'єктів Пустомитівського району	X
Висновки.....	X
Список використаних джерел.....	X
Додатки.....	X

Додаток Г

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ КУРСОВОЇ РОБОТИ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні
положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир: ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси: конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практич. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме

	<p>провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.</p> <p>2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p> <p>4. Zhovinsky E. Ya., Kryuchenko N. O., Paparyha P. S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.</p> <p>2. Основи охорони праці: підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляев Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 84 с.</p> <p>4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.</p> <p>3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.</p> <p>4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ЦУЛ, 2015. 560 с.</p> <p>5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.</p>
Без автора	<p>1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p> <p>2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.</p> <p>3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П.</p>

	<p>Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ:Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.</p> <p>5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада:В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права: в 6 т. Харків: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.</p>
Частина видання	
Книги	<p>1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i>: монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i>: підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізацієкономіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i>: монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213-241.</p> <p>4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i>: матеріали міжнар.наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133-136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих</p>

	<p>органічних відходів на природні ресурси світу. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.</p>
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<p>1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55.</p> <p>4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17.</p> <p>5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>7. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p> <p>8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. <i>Political Science</i>. 1991. № 2. P. 15–43.</p>
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р.</p>

	<p>№ 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017.23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця: затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15-16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1-7.</p>
Патенти	<p>1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p> <p>2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та</p>

	правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994,NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<p>1. Горницькая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>Микола Лукаш: біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія; ч. 10).</p> <p>2. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні: бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017).</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20-27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridic_hni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2024).</p> <p>4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p>

	<p>2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.</p> <p>3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918-1933 рр.: автореф. дис....канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності: дис...канд. екон. наук: 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл: дис. канд. фіз.-мат.наук: 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p> <p>4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Екологічне право: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. – 318 с.
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 29, ст.315. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>
3. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану. Навчальний посібник. Київ. 2022 р. – 108 с. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/819/SEO_ready.pdf
4. Пацева І.Г., Мельник-Шамрай В.В., Лук'янова В.В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник містить теоретичний матеріал для підготовки здобувачів вищої освіти екологічних спеціальностей. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. – 168 с. <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8111/%d0%9e%d1%86%d1%96%d0%bd%d0%ba%d0%b0%20%d0%b2%d0%bf%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d1%83.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
6. Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>
7. Постанова КМ України від 13 грудня 2019 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля»
8. Постанова КМ України від 13 грудня 2019 р. № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля» 7. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко]. Видавництво «Компанія “Манускрипт”». Львів, 2019. 36 с. URL: https://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_OVD_posibnuk_Net.pdf
9. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2021. 152 с. URL: https://jm.snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/06/posibnik_1623674876.pdf
10. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності (Документ 2806-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 04.04.2018, підстава- 2042-VIII, 2320-VIII): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15/conv/print>
11. Алексєєва Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді / Є. Алексєєва; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2019. – 24 с.

14. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія "Манускрипт"», 2019. – 128 с.

15. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.

16. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.

17. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=dLMN6eg9prA>.

18. Оцінка впливу на довкілля: міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи [Електронний ресурс] / С. Вихрист, Є. Сндрюшка, Н. Мікуліч та ін. – Київ, 2019. – 141 с. (електронне видання).

20. Directive 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment [Electronic resource]. – Access mode: https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdf.

21. Вплив (не)допустимий: як покращити оцінку впливу рубок на довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2020/06/OVD_rubok_lisu_versiya_OK_clean_posylannya_1.pdf.

22. Методичні рекомендації з розробки звіту з оцінки впливу на довкілля в галузі лісового господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/documents/2749.html>.